

SLOVENCİ V MARČNI REVOLUCIJI LETA 1848

Revolucija v Avstrijskem cesarstvu se je začela z 13. marca študentskimi protesti na Dunaju, od tam pa so se hitro razširili po vsem cesarstvu. Vsak s svojimi zahtevami so se študentom v boju pridružili izobraženci, meščani, delavci in kmetje. Vsem pa je bila skupna zahteva po odstopu Metternicha in odpravi absolutizma.

Številni narodi (Slovenci, Madžari, Čehi, Slovaki, Poljaki, Srbi, Italijani ...) so v nemirih videli priložnost za dosego svoje avtonomije in neodvisnosti od tuje oblasti.

Kako so v Ljubljani in mestih na Slovenskem sprejeli novice iz Dunaja

Bogati meščani so 16. marca v gledališču proslavili odstop osovraženega ministra in objavo s katero je cesar Ferdinand I. razglasil odpravo cenzure in obljubil ustavo.

Bolj revolucionarno razpoloženi meščani, predvsem iz vrst delavstva, so napadli mestne urade in mitnice ter razbili šipe na hiši ljubljanskega župana.

Da bi zavarovali premoženje pred nasilnimi demonstranti so v Ljubljani in v večini slovenskih mest ustanovili narodno stražo.

Do burnih delavskih demonstracij je prišlo v Idriji in Mariboru.

V številnih mestih so dogodke na Dunaju običajno proslavili s slavnostnimi obhodi po mestu.

Kako se je na revolucijo odzval slovenski kmet

Kmetje so prenehali oddajati dajatve, niso več hodili na tlako, marsi kje so napadali tudi graščine. Na Kranjskem so morali razglasiti obsedeno stanje, tako da je vojska zaščitila gradove.

Septembra je ustavodajni državni zbor na Dunaju odpravil podložništvo in kmečkih nemirov je bilo konec.

Kraji kjer je prišlo do izbruha kmečkih nemirov

Kako so se oblikovale slovenske narodnostne zahteve

Svoboda govora, združevanja in tiska, ki jo je omogočila revolucija, je spodbudila **nacionalno gibanje** med Slovenci in nastanek političnega programa.

V takšnih razmerah so slovenski študentje in izobraženci na Dunaju in v Gradcu sestavili program (v obliki peticije) **Zedinjena Slovenija.**

Na Dunaju so ga sestavili koroški duhovnik Matija Majar in tam živeči slovenski študentje in izobraženci.

Narodnostne zahteve, ki jih je izpostavil program Zedinjene Slovenije:

1. Da se politično zarkropljen narod Slovencev med Kranjsko, Štajersko, Primorsko in Koroško združi v eno kraljestvo z imenom Slovenija, ki bo imelo lastni deželni zbor.
2. Da ima slovenski jezik v Sloveniji popolnoma iste pravice, kot jih ima nemški jezik v nemških deželah ter da se slovenski jezik po želji uvede v šole in urade.
3. Da ostane Slovenija sestavni del Avstrijskega cesarstva in da ne postane del Nemškega cesarstva.

Kako so se na program Zedinjene Slovenije odzvali Slovenci

Zahteve iz programa so najprej predstavili v Ljubljani, kasneje pa na številnih zborovanjih po slovenskih deželah. V podporo programa so se organizirali podpisovanje peticije.

Prvi slovenski narodni program, ki je s podpisi dobil množično ljudsko podporo, je bil predložen dunajskemu parlamentu. Vendar je bil parlament razpuščen, preden je peticijo obravnaval. Ko je bila oktobra 1848 revolucija na Dunaju zatrta, je bilo konec tudi revolucije v slovenskih deželah.

Prva slovenska zastava

V času marčne revolucije se je prvič uveljavila tudi slovenska narodna zastava. Slovenci so barve zastave najverjetneje določili na podlagi barv iz grba dežele Kranjske, ki je tedaj veljala za srce slovenstva. Zastavo je leta 1848 potrdilo tudi avstrijsko notranje ministrstvo. **Belo-modro-rdeča trobojnica** je nemudoma osvojila srca Slovencev in zavihrala po vseh slovenskih deželah.

Belo-modro-rdeča zastava je eden izmed nacionalnih simbolov slovenskega naroda

POMEN OBDOBJA in razmere neposredno po revoluciji

Po revoluciji je v avstrijskem cesarstvu nastopilo obdobje vnovične obnove centralizma in absolutizma, imenovano **Bachov absolutizem**, ki je trajalo do leta 1859.

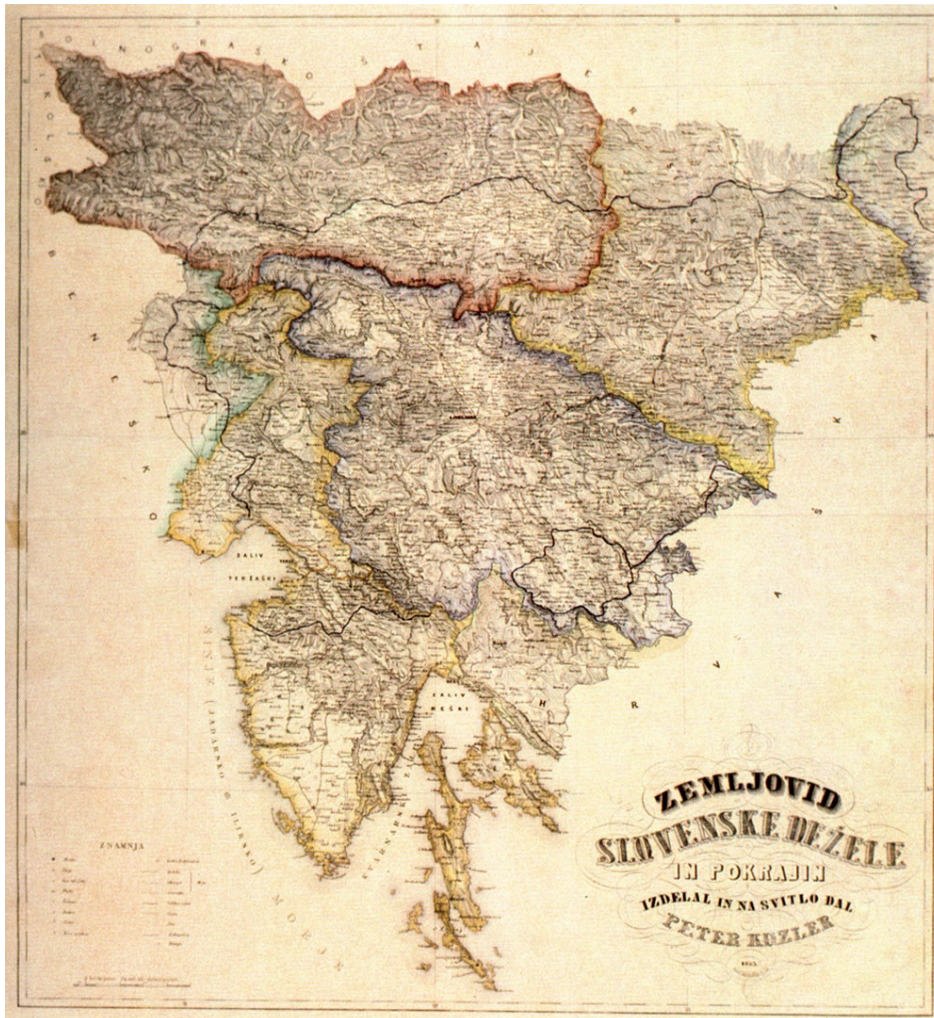
Onemogočeno je bilo skoraj vsakršno politično delovanje.

Narodna gibanja so bila preganjana; uvedena je bila stroga cenzura tiska in govora. Narodno delovanje se je spet osredotočilo le na kulturno področje.

Podpiranje liberalnega gospodarstva je pripomoglo k razvoju industrije, bančništva, obrti in gradnje železnic.

Čeprav je med Bachovim absolutizmom slovensko nacionalno gibanje zamrlo, je to obdobje Slovencem prineslo pomemben **napredek na šolskem in kulturnem področju**:

- slovenski jezik je bil kot učni predmet vpeljan v gimnazije,
- izboljšal se je položaj slovenščine v bogoslovju,
- uradne liste so izdajali v slovenskem jeziku (na primer obči državljanski zakonik),
- v Celovcu je bilo ustanovljeno Društvo sv. Mohorja, ki je izdajalo slovenske knjige.

Peter Kozler in prvi zemljevid slovenskega ozemlja

Kozler se je maja 1848 lotil natančnega ugotavljanja slovenskih narodnostnih meja.

Prvič je geografski prostor na katerem so živeli Slovenci imenoval Slovenija. Imena krajev so bila zapisana izključno v slovenskem jeziku.

Zemljevid je bil prvič objavljen leta 1853 vendar je bil zaradi uporabe imena "Kraljevina Slovenija" prepovedan.

Dokončno je bila cenzura na zemljevid odpravljena leta 1861 vendar je Kozler moral spremeniti naslov.